

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський національний університет
імені Олеся Гончара

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор



Сергій ОКОВИТИЙ
“02” 2025 р.

ПОГОДЖЕНО

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

“29” 02 2025 р.

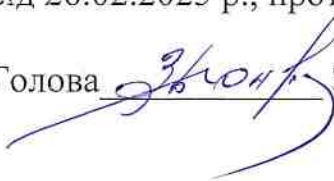
Наталія ГУК
2025 р.

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

рівень вищої освіти	першого (бакалаврського)
спеціальність	053 Психологія
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
освітня програма	Психологія

Схвалено:

вченою радою факультету психології та спеціальної освіти
від 26.02.2025 р., протокол № 6

Голова  Зоя БОНДАРЕНКО

м. Дніпро
2025



Укладачі програми:

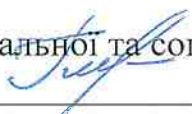
1. д.психол.н., проф. **Гальцева Т.О.**, завідувач кафедри загальної та соціальної психології;
2. к.психол.н., доц. **Ткаченко Н.В.**, доцент кафедри загальної та соціальної психології;
3. к.соц.н., доц. **Лазаренко В.І.**, доцент кафедри загальної та соціальної психології;
4. к.психол.н., доц. **Кутєпова-Бредун В.Ю.**, доцент кафедри загальної та соціальної психології.
5. к.психол.н. **Донець О.І.**, доцент кафедри загальної та соціальної психології;

Програма ухвалена на засіданні кафедр:

Кафедра загальної та соціальної психології

від 12.02.2025 р., протокол № 6

Завідувач кафедри загальної та соціальної психології

 (Т. Гальцева)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Кафедра педагогічної та вікової психології

від 12. 02.2025 р., протокол № 6

Завідувач кафедри педагогічної та вікової психології

 (Н. Грисенко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради факультету психології та спеціальної освіти

від 13.02.2025 р., протокол № 6

Голова НМРФ

 (О. Дуса)
(підпис) (прізвище та ініціали)

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма атестаційного екзамену розроблена для здобувачів вищої освіти, які завершують навчання за ОП «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара. Атестаційний екзамен являє собою підсумкову звітну - оцінювальну процедуру та є складовою частиною завершального етапу. Програму атестаційного екзамену укладено відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 № 565.

Мета атестаційного екзамену – встановлення рівня сформованості професійних компетентностей та готовності випускника ОП Психологія до професійної діяльності. Складання атестаційного екзамену спрямоване на визначення рівня опанування здобувачами:

– інтегральної компетентності - здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов;

загальних компетентностей:

ЗК1. Здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатності вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатності бути критичним і самокритичним.

ЗК12. Здатності спілкуватися державною та іноземною мовою як усно так і письмово;

спеціальних компетентностей:

СК1. Здатності оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатності до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатності до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК8. Здатності організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатності здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

СК12. Здатності до розуміння психологічних особливостей професійної діяльності та умов підвищення її ефективності, а також аналізу психологічних проблем професійного і особистісного становлення і розвитку фахівця.

СК14. Здатності до розуміння, діагностики та аналізу різних форм поведінки в особливих та надзвичайних ситуаціях.

Складання атестаційного екзамену сприяє досягненню програмних результатів:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефаківців.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР11. Скласти та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР12. Скласти та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПР19. Застосовувати знання державної та іноземної мов з метою забезпечення ефективності професійної комунікації.

ПР20. Аналізувати структуру, ознаки та основні функції свідомості при аналізі складних проблем психіки людини.

ПР21. Розробляти програми психологічних тренінгів, проводити їх у груповій роботі, оцінювати якість.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

ОК 1.8 Вступ до спеціальності

1. **Психологія як галузь наукового знання.** Законодавча база професії психолога. Поняття академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти та види її порушень. Загальне уявлення про професійну діяльність психолога. Структура психологічної готовності психолога до професійної діяльності.

2. **Особистість практичного психолога.** Етичні особливості професійної діяльності практичного психолога. Професійна діяльність психолога в закладах освіти. Професійна діяльність психолога в медичній сфері. Професійна діяльність психолога в юридичній сфері. Професійна діяльність психолога в бізнесі.

ОК 1.10 Психологія особистісного зростання

1. **Загальне уявлення про психологію як науку та особистість.** Психологія як наука. Предмет і методи психології. Психологія в системі наукового знання. Особистість як носій психіки: психічні процеси, індивідуально-психологічні особливості та внутрішні сфери. Джерела активності особистості та вікові аспекти її розвитку. Кризи особистості..

2. **Поняття особистісного зростання у вітчизняній і зарубіжній психології.** Особистісний розвиток. Критерії та показники особистісного росту. Підходи та моделі особистісного зростання. Теорії особистісного розвитку. Психологічна структура особистісного зростання з різних психологічних традицій. Психологічна характеристика зрілої особистості.

ОК 2.1 Психофізіологія

1. **Вступ до психофізіології:** історія розвитку, предмет і задачі психофізіології Історія

розвитку фізіології центральної нервової системи та вищої нервової діяльності. Зв'язок з іншими науками. Методи фізіології ЦНС та ВНД. Об'єкт, предмет та задачі психофізіології. Уявлення про ВНД з часів Давньої Греції й до сучасності.

2. Будова головного мозку. Основні процеси вищої нервової діяльності. Загальні властивості збудження та гальмування в нервових волокнах. Дивергенція та конвергенція. Поняття нервового центру. Стовбур мозку, його складові. Ретикулярна формація та її основні функції. Проміжний мозок, його складові. Функції проміжного мозку.

3. Психофізіологія сприйняття. Поняття про сприймання. Нейронні механізми сприймання. Основні властивості сприйняття. Сприймання й особистість. Апперцепція. Деякі питання нейрофізіології сприймання і класифікація сприйняття.

4. Психофізіологія рухової активності. Будова рухової системи. Класифікація рухів. Функціональна організація довільних рухів. Електрофізіологічні кореляти організації рухів. Комплекс потенціалів мозку, пов'язаних з рухами. Нейрона активність.

5. Психофізіологія уваги. Визначення уваги. Види уваги. Класифікація уваги. Основні властивості уваги. Фізіологічні механізми уваги. Нейрональні механізми уваги.

6. Психофізіологія пам'яті. Визначення і види пам'яті. Специфічні види пам'яті. Концепція часової організації пам'яті. Параметри станів енграми. Концепція активної пам'яті. Структури мозку, які приймають участь у процесах пам'яті

7. Психофізіологія мислення. Визначення мислення. Види мислення. Типи вищої нервової діяльності і мислення. Структури мозку, причетні до розумових процесів. Мислення і функціональна асиметрія мозку. Емоційний інтелект

8. Вищі психічні функції та їх розлади. Види розладів ВПФ: Афазія. Агнозія. Апраксія. Основні симптоми та методи діагностики

9. Психофізіологія емоцій Визначення емоцій. Класифікація і форми прояву емоцій. Емоції і потреби. людини. Функції емоцій. Механізми емоцій на макрорівні. Проблеми визначення психофізичних станів. Біологічні ритми — властивість усього живого

ОК 2.2 Структурно-функціональні та психологічні особливості ЦНС і ВНД

1. Основи будови нервової системи. Історія розвитку, предмет і задачі фізіології ЦНС та ВНД. Загальна будова нервової системи. Збудження та гальмування в ЦНС. Рефлекторна діяльність нервової системи. Периферична НС.

2. Автономна нервова система: симпатична та парасимпатична. Будова спинного мозку. Будова та функції стовбура мозку. Проміжний мозок, будова та функції. Будова та функції мозочку. Лімбічна система та базальні ядра. Великий мозок, будова та функції. Загальні поняття про фізіологію ВНД.

3. Психофізіологічні особливості ЦНС і ВНД. Завдання й методи психофізіологічних досліджень. Психофізіологія відчуття й сприйняття. Психофізіологія рухової активності. Вищі психічні функції та їх розлади. Психофізіологія уваги й пам'яті. Психофізіологія мислення, свідомості. Психофізіологія емоцій. Психофізіологія функціональних станів.

ОК 2.3 Історія психології

1. Історія психології як науки. Предмет, об'єкт, мета, завдання, функції. Періодизація, хронологія. Принципи історико-психогічного аналізу. Методи історії психології.

2. Розвиток психологічного знання в межах вчення про душу. Антична психологія. Питання психології в Середні віки та в епоху Відродження. Психологія Ф. Бекона та завершення етапу розвитку психології в межах вчення про душу.

3. Розвиток психології в межах філософського вчення про свідомість. Виокремлення свідомості як показника психіки. Виникнення емпіричної психології про філософські вчення 17 ст. Становлення асоціативної психології.

4. Становлення емпіричного напрямку у французькій психології 18 ст. Становлення

вітчизняної психології в 18 ст. Психологічні ідеї в німецькій класичній філософії кінця 18 – початку 19 ст.

5. Розвиток психології як науки про свідомість в період до формування експериментальної психології. Становлення німецької емпіричної психології в першій половині 19 ст. Розвиток асоціативної психології в 19 ст. Розвиток вітчизняної психології в 19 ст. Виникнення психофізики та психометрії. Розвиток еволюційних ідей в біології та їх значення для психології.

6. Виокремлення психології в самостійну науку та її розвиток до періоду відкритої кризи (60-ті рр. 19 ст. – 10-ті рр. 20 ст.). Зарубіжна психологія періоду відкритої кризи (10-ті рр. –середина 30-х рр. 20 ст.). Криза в психології. Біхевіоризм. Гештальтпсихологія. Глибинна психологія. Французька соціологічна школа. Описова психологія. Сучасний стан та найважливіші тенденції розвитку зарубіжної та вітчизняної психології.

ОК 2.4 Загальна психологія

1. Психологія як наука. Розвиток поглядів на предмет в історії психології. Донаукова психологія: уявлення про душу. Виникнення наукової психології: свідомість як предмет дослідження. Біхевіоризм: поведінка як предмет психології. Психіка як особлива властивість мозку. Сучасний стан психологічної науки.

2. Свідомість як вища форма психічного відображення. Об'єктивні критерії психічного. Етапи розвитку психіки тварин. Проблема виникнення свідомості. Культурно-історична теорія Л. С. Виготського. Вищі психічні функції: будова, генезис, властивості. Поняття інтеріоризації. Змінені стани свідомості. Класифікація несвідомих психічних явищ. Поняття несвідомого у теорії З. Фрейда. Уявлення про колективне несвідоме у теорії К. Г. Юнга.

3. Психологія особистості. Поняття про особистість у психології. Класифікація теорій особистості. Структура особистості. Спрямованість особистості. Самосвідомість особистості. Самооцінка і рівень домагань. Типології особистості. Типологія особистості К. Юнга. Темперамент й тип вищої нервової діяльності. Характер. Біологічні й соціальні передумови характеру. Структура характеру. Типологія характерів. Акцентуації характеру. Поняття про здібності. Співвідношення біологічних й соціальних умов розвитку характеру.

4. Загальнопсихологічна теорія діяльності. Постулат безпосередності та спроби його подолання. Основні поняття й принципи психологічної теорії діяльності. Дія і операція; дія і рух; рівні побудови рухів. Механізм формування навичок. Мотиваційно-особистісні аспекти діяльності: поняття потреби і мотиву в теорії діяльності; види мотивів; механізм «зрушення мотиву на ціль». Поняття й рівні смислової сфери особистості. Динаміка смислових процесів.

5. Психологія мотивації. Актуальні й потенційні мотиви. Варіанти класифікації потреб і мотивів. Динамічна теорія мотивації К. Левіна: поняття потреби, задоволення потреб; валентність предметів й психологічне поле; поняття й види мотиваційних конфліктів. Мотиваційне обумовлювання й мотиваційне опосередковування. Афіліація й влада. Внутрішня й зовнішня мотивації.

6. Емоційно-вольове регулювання поведінки й діяльності. Місце емоцій у структурі психічного та особливості психічного відображення в емоціях: емоції й пізнавальні процеси; емоції й мотивація. Функції емоцій: функції емоційних переживань; функції емоційних явищ; регуляторна функція емоцій. Види емоцій. Емоції та діяльність: еволюційна необхідність емоцій; емоції й сенс; функціональна класифікація емоцій; ведучі й похідні емоційні явища. Проблема класифікації емоцій (Б. Спіноза, В. Вундт, Н. Грот). Теорія диференціальних емоцій К. Ізарда. Синдром емоційного «вигоряння». Основні підходи й тенденції вивчення волі. Розвиток волі. Вольові якості особистості.

7. Сенсорно-перцептивні процеси. Розуміння психічного відображення як процесу. Специфіка процесу психічного відображення (гносеологічні парадокси). Форми психічного

відображення на різних рівнях. Поняття відчуття та сприймання у психології. Відчуття як елементарна форма психічного. Загальні властивості відчуттів. Чутливість і пороги чутливості. Предметність чуттєвих образів. Характеристики предметних образів. Теорії сприймання. Сприймання часу. Сприймання простору. Порушення сприймання.

8. Увага. Місце уваги у структурі психічних явищ. Багатозначність поняття «увага» в психології. Види уваги. Властивості уваги. Класичні теорії уваги. Увага як самостійна форма психічної діяльності (П. Я. Гальперін). Поетапне формування уваги як розумової дії. Сучасні дослідження й основні моделі уваги в когнітивній психології.

9. Пам'ять. Загальне уявлення про пам'ять. Місце пам'яті в системі психічних явищ. Теорії пам'яті. Види пам'яті за різними підставами. Характеристика процесів пам'яті. Моделі пам'яті у сучасній когнітивній психології.

10. Психологія мислення. Місце мислення у структурі психічних явищ. Передумови появи мислення людини. Класифікації видів мислення. Задача як об'єкт мислення (теорії мислення). Поняття задачі у Вюрцбургській школі мислення. Мислення як взаємодія суб'єкта й задачі. Детермінанти процесу вирішення задач. Теорія розвитку мислення Ж. Піаже. Проблема розвитку мислення в роботах С. Л. Рубінштейна і Л. С. Виготського.

11. Психологія інтелекту. Проблема визначення інтелекту. Тестологічний підхід до дослідження інтелекту: історія і загальна характеристика. Теорії «єдиного» інтелекту. Уявлення про «множинність» інтелекту.

12. Мислення і мовлення. Проблема співвідношення мислення і мовлення. Слово і його семантична будова. Слово і поняття. Функціональні еквіваленти поняття. Внутрішнє мовлення. Історія досліджень внутрішнього мовлення. Проблема внутрішнього мовлення в радянській психології.

13. Психологія уяви. Поняття про уяву. Місце уяви у структурі психічних явищ. Зв'язок з дійсністю. Функції, види, механізми уяви. Уява і творчість.

ОК 2.5 Практикум з загальної психології

1. Вступ до практикуму із психології. Загальні методи дослідження в психології. Методологія та методи наукового дослідження. Експериментальний метод в психології. Методи опитування. Метод тестів в психології. Метод спостереження та його характеристика.

2. Методи дослідження пізнавальної сфери особистості. Методи дослідження відчуттів. Методи дослідження сприймання. Методи дослідження уваги (обсяг, розподіл, вибірковість, переключення). Методи дослідження стійкості та концентрації уваги. Методи тренування уваги.

3. Методи дослідження пам'яті. Методи дослідження короткочасного та довготривалого запам'ятовування. Методи дослідження обсягу запам'ятовування. Методи тренування пам'яті.

4. Методи дослідження мислення та уяви. Методи дослідження стилю мислення та різних операцій мислення. Методи дослідження індивідуальних особливостей уяви. Методи дослідження творчої уяви.

5. Методи дослідження емоційно-вольової сфери особистості. Методи дослідження емоційної сфери. Методи дослідження волі.

6. Методи діагностики інтелекту. Концепція єдиного інтелекту та підходи до його вимірювання. Розробки концепції множинного інтелекту та підходи до його вимірювання.

7. Основи психодіагностики особистості. Діагностика диспозиційних властивостей особистості та ціннісно-смислової сфери особистості. Психодіагностика особистості. Диспозиції особистості. Підходи до діагностики агресивності та тривожності. Підходи до діагностики самосвідомості. Методики діагностики цінностей.

8. Проективний метод психодіагностики особистості. Проективні методики діагностики особистості. Малюнкові тести.

ОК 2.6 Психологія розвитку

1. Поняття про психологію розвитку. Предмет та завдання психології розвитку. Співвідношення психології розвитку, вікової психології та дитячої психології. Поняття «психічного розвитку». Парадокси психічного розвитку. Поняття «психологічного віку». Структура віку. Соціальна ситуація розвитку. Провідна діяльність. Вікові психологічні новоутворення. «Вікова криза». Динаміка вікової кризи. Констатуюча та формуюча стратегії дослідження психічного розвитку. Основні та допоміжні методи вікової психології. Метод спостереження. Констатуючий та формуючий експеримент. Бесіда. Аналіз продуктів діяльності.

2. Теорії та періодизації психічного розвитку. Однофакторні теорії. Уявлення про психічний розвиток у роботах С. Холла (теорія рекапітуляції). Уявлення про психічний розвиток у роботах Дж.Локка (теорія «чистої дошки»). Розуміння психічного розвитку у біхевіоризмі. Психоаналітичні теорії. Теорія та періодизація З. Фрейда. Етапи психосексуального розвитку. Теорія і періодизація Е.Еріксона. Етапи психосоціального розвитку. Его-ідентичність. Теорія та періодизація Ж. Піаже. Особливості дитячого мислення та уявлення про світ. «Феномен збереження». Мислення та мова. Проблема егоцентричної мови (Ж. Піаже, Л. С. Виготський). Стадії розвитку інтелекту в онтогенезі. Поняття «операції». Культурно-історична теорія психічного розвитку Л. С. Виготського. Роль присвоєння соціально-історичного досвіду. Умови психічного розвитку. Поняття вищих психічних функцій: структура, властивості, генезис. Розвиток форм спілкування (М. І. Лісіна). Провідна діяльність (О. М. Леонтьєв). Періодизація психічного розвитку в культурно-історичному підході (Л. С. Виготський, Д. Б. Ельконін).

3. Закони психічного розвитку. Закон «зони найближчого розвитку» (Л. С. Виготський). Закон системної та смислової будови свідомості (Л. С. Виготський). Закон провідної ролі навчання у розвитку (Л. С. Виготський). Закон «сензитивних періодів». Закон чергування періодів (Д. Б. Ельконін).

4. Криза народження. Розвиток немовляти. Пренатальний розвиток. Криза народження. Безумовні рефлекси малюка: харчові, оборонні, орієнтувальні. Ранні умовні рефлекси. «Комплекс пожвавлення» як основне новоутворення новонародженості. Розвиток немовляти. Соціальна ситуація «Ми». Емоційне спілкування з дорослими як провідна діяльність віку. Новоутворення віку. Розвиток сприйняття. Розвиток рухів.

5. Ранній вік. Криза першого року. Соціальна ситуація «Дитина – предмет – дорослий». Предметна діяльність – провідна діяльність дитини раннього віку. Розвиток гарматних дій. Ранні форми наочно-діючого мислення. Розвиток мови. Розвиток особистості дитини раннього віку.

6. Криза 3-х років. Дошкільний вік. Криза 3-х років. Соціальна ситуація віку. Форми спілкування з дорослими і однолітками. Сюжетно-рольова гра як провідна діяльність. Продуктивні види діяльності. Новоутворення віку. Розвиток внутрішнього плану свідомості. Наочно-образне мислення. Формування довільної та опосередкованої пам'яті. Розвиток мови як засобу спілкування, пізнання та регулювання поведінки. Становлення ієрархії мотивів. Розвиток моральних почуттів.

7. Молодший шкільний вік. Психологічна готовність до шкільного навчання. Криза семи років. Соціальна ситуація віку. Навчальна діяльність як провідна. Структура навчальної діяльності. Розвиток мотивів навчання. Новоутворення віку. Формування теоретичного мислення (аналізу, планування, пізнавальної рефлексії). Розвиток вольової сфери. Формування самооцінки у зв'язку з розвитком навчальної діяльності. Особливості засвоєння моральних норм і правил поведінки.

8. Підлітковий вік. Анатомо-фізіологічні передумови. Соціальна ситуація «Ми». Становлення нового типу взаємостосунків з дорослими. Реакція емансипації. Групування з однолітками. Підліткова субкультура. Проблема провідної діяльності підлітка. Особливості навчальної діяльності. Проблема «кризи підліткового віку» у психології. Новоутворення віку. Відчуття дорослості. Розвиток самосвідомості та особистісної рефлексії. Розвиток волі і

потреби у самовихованні. Формування часової перспективи. Статева ідентичність. Акцентуації характеру.

9. Юнацький вік. Соціальна ситуація віку. Навчально-професійна діяльність як провідна. Новоутворення віку. Готовність до самовизначення. Розвиток самосвідомості і образу «Я». Формування ціннісних орієнтацій та часової перспективи. Життєвий план. Професійна спрямованість. Система світогляду. Криза юнацького віку. Загальна характеристика періоду дорослості та нормативні вікові кризи дорослості.

ОК 2.7 Психодіагностика

1. Поняття про психодіагностику. Поняття психодіагностики як наукової системи методів та прийомів постановки психологічного діагнозу. Співвідношення психодіагностики з диференційною психологією, психометрикою, практичною психологією. Завдання дослідження та обстеження. Інформаційне забезпечення практичної психології як основна прикладна функція психодіагностики. Експертиза та консультування клієнта - два типи психодіагностичних ситуацій.

2. Професійно-етичні нормативи в психодіагностиці. Міжнародні професійно-етичні стандарти в психодіагностиці. Конфіденційність психодіагностичної інформації. Правила розповсюдження та опублікування методик. Вимоги до психодіагностичних методик та їх використання.

3. Психометричні основи психодіагностики. Тестова норма як критична точка на шкалі тестових балів, що розмежовує категоріальні області. Види діагностичних норм: абсолютні, статистичні, критеріальні. Статистичне обґрунтування тестових норм. Етапи побудови статистичних тестових норм. Лінійна стандартизація шкали. Конкретні приклади стандартних шкал в психодіагностиці: IQ-шкала, Т-шкала, шкала стенів. **Надійність** як сталість до побічних факторів, точність вимірювальної процедури. Види надійності: ретестова надійність та надійність-гомогенність. **Валідність** як відповідність результатів тесту властивості, що тестується. Види валідності: зовнішня, змістовна, емпірична, конструктивна. Засоби емпіричного вимірювання валідності: метод контрастних відомих груп, узгодженість з експертною оцінкою. **Достовірність.** Поняття артефакту соціальної бажаності. Способи контролю достовірності. Шкали неправди.

4. Операційна класифікація психодіагностичних методик. Психофізіологічні вимірювання. Об'єктивні тести рішення задач. Стандартизовані самозвіти. Проективні техніки. Спостереження. Контент-аналіз документів. Діалогові техніки.

5. Предметна класифікація психодіагностичних методик Методики діагностики психічних функцій: когнітивних (сприймання, уваги, пам'яті, мислення) та регулятивних (моторних програм, емоційної та вольової регуляції). Методики діагностики загальних та спеціальних здібностей. Методики діагностики темпераменту, характеру та ціннісно-мотиваційних рис особистості. Методики діагностики спілкування. Психодіагностика самосвідомості. Опитувальник самовідношення. Методика Дембо-Рубінштейн.

6. Діагностика структури інтелектуальних здібностей. Шкали Біне. Методики Векслера, Амтхауера, Равена, Кеттелла. Шкільний тест розумового розвитку. Діагностика креативності.

7. Загальна характерологічна діагностика. Риса як «елемент» аналізу будови особистості. Тест-опитувальник Кеттелла. Історія побудови тесту. Структура та інтерпретація. Діагностика акцентуацій характеру.

8. Патохарактерологічна діагностика. Тест-опитувальник MMPI. Основні та службові шкали. Правила корекції тестових балів. Невротичні та психотичні порушення та їх проявлення в профілі MMPI.

9. Діагностика явних та прихованих мотиваційних структур. Методика дослідження ціннісних орієнтацій Рокіча-Ядова. Тематичний Апперцептивний Тест в діагностиці прихованих мотивів. Класифікація мотивів по Мюррею. Тест гумористичних фраз.

10. Проективні методики. Відрізняючи ознаки проективних методик. Тест

«незакінчених речень», Тематичний Апперцептивний Тест, «тест фрустрації» Розенцвейга, «Неіснуюча тварина», «Малюнок сім'ї».

ОК 2.8 Соціальна психологія

1. Загальна характеристика соціальної психології як галузі психологічного знання.

Предмет соціальної психології. Подвійне положення соціальної психології в системі наук і його причини. Основні етапи в розвитку соціальної психології. Оформлення соціальної психології в експериментальну науку та її сучасний розвиток. Становлення вітчизняної соціальної психології. Дискусії 20-х років і кінця 50-х - початку 60-х років про предмет соціальної психології. Проблеми й завдання соціальної психології на сучасному етапі. Основні розділи соціальної психології: психологія спілкування; психологія соціальних груп; соціальна психологія особистості; психологія масових комунікацій. Специфічні методи соціальної психології.

2. **Теоретичні напрямки зарубіжної соціальної психології.** Біхевіористичний напрям у соціальній психології. Когнітивний напрям у соціальній психології. Психоаналіз у соціальній психології. Інтеракціонізм у соціальній психології.

3. **Проблема спілкування в соціальній психології.** Спілкування як соціально-психологічна проблема. Значення суспільних стосунків для розуміння змісту міжособистісних відносин. Різні точки зору на структуру спілкування. Функції, види й рівні спілкування. Комунікативна сторона спілкування. Спілкування як обмін інформацією. Інтерактивна сторона спілкування. Спілкування як обмін діями. Типи взаємодії: кооперація, конкуренція, конфронтація, фатичне спілкування. Перцептивна сторона спілкування. Специфіка аналізу перцептивних процесів у соціальній психології. Роль міжособистісного сприйняття в процесі спілкування. Взаємне сприйняття й пізнання партнерів по спілкуванню як основа встановлення взаєморозуміння між ними. Властивості суб'єкта, об'єкта сприйняття, характер і контекст міжособистісних взаємозв'язків як фактори перцептивних процесів.

4. **Спілкування й міжособистісні стосунки.** Міжособистісні стосунки як реальність суспільних відносин, як форма їхнього прояву. Емоційна основа міжособистісних стосунків. Міжособистісна атракція: сутність і динаміка. Основні напрямки дослідження атракції та їхнє практичне значення. Психологічна близькість і дистанція. Значимі особи. Симпатія, прихильність, дружба, любов. Офіційні й неофіційні, ділові й особисті стосунки. Гармонічні, суперечливі, конфліктні відносини. Вимір міжособистісних стосунків. Соціометрія Дж. Морено, її можливості й межі застосування.

5. **Соціальна ідентичність особистості й формування Я-концепції.** Уявлення про себе, соціальна й особистісна ідентичність, самооцінка, самоповага. Психологічний захист. Функції Я-концепції. «Я» як соціальна установка. Розвиток Я-концепції. Криза ідентичності.

6. **Соціалізація особистості.** Поняття соціалізації. Етапи і соціально-психологічні механізми соціалізації. Інститути соціалізації. Родина як важливий фактор соціалізації. Роль психологічної близькості з батьками в процесі соціалізації. Гендерна, політична, правова соціалізація. Порушення соціалізації: дезадаптація, де соціалізація, девіантна поведінка, делінквентна поведінка, ресоціалізація.

7. **Соціальна установка.** Поняття соціальної установки. Структура соціальної установки. Функції соціальних установок у регуляції соціального поведіння. Ієрархічна структура диспозицій особистості (концепція В. Я. Ядова). Проблема зміни соціальних установок.

8. **Соціальні норми й цінності.** Норми й стереотипи. Цінності й ціннісні орієнтації особистості.

9. **Соціально-психологічні властивості особистості.** Соціально-психологічні типи особистості: авторитарна, демонстративна, маніпулятивна, агресивна особистості. Соціально-психологічні здібності особистості. Соціальний інтелект і соціальна компетентність особистості.

10. Проблема групи в соціальній психології. Спільноти й групи. Група й організація. Понятійний апарат для опису структури групи в соціальній психології. Основні характеристики груп. Класифікація груп.

11. Психологія малих груп. Поняття малої групи. Кількісні й структурні характеристики малої групи. Питання верхньої й нижньої «межі» малої групи, залежність його рішення від розуміння природи малої групи. Елементи малої групи і їхня взаємодія. Класифікація малих груп: первинні й вторинні; формальні й неформальні; групи членства й референтні групи. Динамічні процеси в малій групі. Феномен групового тиску. Конформність і конформізм. Нонконформізм. Групові норми. Групова згуртованість.

12. Лідерство й керівництво в малих групах. Лідерство й керівництво в малих групах. Теорії лідерства. Стилi лідерства. Лідерський потенціал. Методи виявлення лідерів у малих групах. Ефективність малої групи. Проблема вибору критерію ефективності. Соціально-психологічний клімат малої групи.

13. Великі соціальні групи. Проблематика психології великих соціальних груп, їхня класифікація. Класи, соціальні прошарки, нації, етноси, професійні групи, їхнє особливе місце в системі суспільних відносин. Стихійні неорганізовані групи: натовп, маса. Тимчасові напіворганізовані групи: публіка, мітинг, аудиторія, т. п. Специфіка комунікативних і інтерактивних процесів у натовпі, масі. Способи впливу: зараження, вселяння, переконання. Наслідкування і його дослідження в соціальній психології. Соціальні рухи як специфічний феномен масового поведіння. Масова свідомість: склад і структура. Соціально-психологічна природа й місце масової свідомості в структурі суспільної свідомості. Форми масової свідомості.

ОК 2.9 Психологія сім'ї

1. Характеристика сучасної сім'ї. Типології сім'ї. Форми шлюбно-сімейних відносин. Фактори, що впливають на взаємовідносини в сім'ї. Сучасна модель сім'ї та її особливості. Сімейна відповідальність. Домінування у сім'ї. Риси сучасних моделей сім'ї. Психологічно благополучна та неблагополучна сім'я (зріла та проблемна сім'я). Психологічне здоров'я сучасної сім'ї та його критерії. Функції сім'ї, їх багатомірність..

2. Життєвий цикл сім'ї. Динаміка сімейних відносин. Періодизації сімейного життя. Шлюб як психологічне ставлення (К.-Г. Юнг). Фактори, які руйнують шлюбно-сімейні відносини. Фази розпаду та дестабілізації емоційних відносин. Стадії розлучення. Ситуація після розлучення.

3. Специфіка спілкування в сім'ї. Відкритість, діалогічність та експресивність сімейних комунікацій. Особистісні властивості та позиції, найбільш значущі для міжособистісного спілкування в сім'ї. Розподілення ролей у сім'ї.

4. Дитячо-батьківські стосунки. Батьківство як психологічний феномен. Сім'я як персональне мікросередовище розвитку дитини. Проблеми дитячо-батьківських стосунків та благополуччя в родині. Позиція дитини серед братів і сестер як фактор розвитку особистості. Психологічний зміст виховного батьківського впливу на дитину.

ОК 2.10 Педагогічна психологія

1. Теоретико-методологічні засади педагогічної психології як науки. Предмет і завдання педагогічної психології.

2. Психологія навчання, учіння та навчальної діяльності. Навчання як умова розвитку. Основні лінії психічного розвитку в процесі навчання й виховання. Поняття про научіння й учіння. Механізми й закони научіння. Основні напрямки і теорії навчання в сучасній освіті. Мотивація учіння. Учень як суб'єкт навчальної діяльності.

3. Психологія виховання. Методи виховання. Виховна робота з «важкими» школярами. Подолання дидактогеній у школярів.

4. Психологія педагогічної діяльності та особистості вчителя. Професійно значущі особистісні якості педагога.

ОК 2.11 Диференціальна психологія

1. Вступ до диференціальної психології. Предмет диференціальної психології, її завдання та основні етапи становлення. Поняття індивідуальності. Структура індивідуальності. Детермінанти індивідуальних відмінностей. Методи диференціально-психологічних досліджень.

2. Психологія індивідуальних відмінностей. Темперамент як формально-динамічна характеристика. Сильові характеристики людини. Динаміко-змістові характеристики. Характер та його місце в структурі індивідуальності. Здібності як індивідуально-психологічні особливості особистості. Диференціально-психологічні аспекти особистості. Внутрішньосімейна взаємодія як детермінанта міжіндивідуальної варіативності. Індивідуальні відмінності у пізнавальних та емоційно-вольових психічних процесах. Індивідуальність у контексті соціальної взаємодії.

3. Групові та типологічні відмінності. Типологічні відмінності. Групові відмінності. Статеві й гендерні відмінності. Міжетнічні й міжкультурні відмінності. Соціоекономічний статус як сукупність змінних у сфері групових відмінностей.

ОК 2.12 Клінічна психологія

1. Психологія хворого та методи дослідження в клінічній психології. Вступ до клінічної психології. Методи дослідження в клінічній психології. Клінічні прояви психічної норми та патології. Діагностичні принципи-альтернативи. Експериментально-психологічне дослідження в клініці. Методи експериментально-психологічного дослідження в клініці.

2. Психологія хворих на хронічні соматичні розлади. Поняття про «внутрішню картину хвороби». Типи відношення до хвороби. Психологія хворих на захворювання внутрішніх органів та в разі хірургічних втручань. Психічні проблеми клініки акушерства та гінекології. Психологія хворих з природженими дефектами органів та систем. Проблеми паліативної медицини.

3. Психологія хворих на психосоматичні розлади. Теорії виникнення психосоматичних розладів. Диференційна психосоматика.

4. Психологія хворих на невротичні розлади. Психологічні особливості хворих на невротичні розлади. Неврозоподібні стани. Медичне середовище як лікувальний фактор. Психологія лікувальної взаємодії. Психотерапія, психокорекція, психопрофілактика та психологічна реабілітація у клініці психогенних розладів.

ОК 2.13 Інженерна психологія

1. Вступ до інженерної психології. Методи інженерної психології.

2. Психофізіологічні закономірності приймання інформації. Просторові уявлення оператора

Сприйняття аудіальних сигналів оператором. Сприйняття візуальних сигналів оператором

3. Процеси пам'яті в діяльності оператора

4. Процеси мислення в діяльності оператора. Проблема оцінки ситуації в процесі прийняття рішення. Проблема вибору в діяльності оператора. Прийняття рішення та дія оператора. Проблема багатозадачності діяльності оператора.

5. Психологічна характеристика діяльності оператора. Функціональні стани операторів. Стрес у діяльності оператора

6. Проектування технічних засобів діяльності оператора. Автоматизовані процеси та діяльність оператора

7. Інженерно-психологічні аспекти організації та оптимізації робочого місця оператора. Використання дисплеїв при конструюванні робочого місця оператора. Навігація та ручне керування у діяльності оператора. Віртуальний простір та віртуальна реальність

ОК 2.14 Зоопсихологія та порівняльна психологія

1. Вступ до зоопсихології та порівняльної психології. Об'єкт, предмет та завдання зоопсихології та порівняльної психології. Історія становлення зоопсихології та порівняльної психології як науки. Методи зоопсихології та порівняльної психології. Розвиток психіки в філогенезі. Рефлекторна діяльність тварин.

2. Психічна діяльність тварини та людини. Репродуктивна поведінка тварин. Територіальна поведінка тварин. Комунікативна та соціальна поведінка тварин. Інтелектуальна поведінка тварин. Розвиток психічної діяльності тварин в онтогенезі.

ОК 2.15 Політична психологія

1. Методологічні аспекти політичної психології як науки. Політична психологія як галузь психологічної науки. Методи політико-психологічних досліджень. Основні категорії політико-психологічного аналізу. Психологія політичної влади.

2. Політичні категорії. Політичні психотехнології. Психологічні аспекти політичної соціалізації та політичного лідерства. Особистість політичного лідера. Психотехнології виборчих кампаній. Політична реклама.

ОК 2.16 Девіантологія

1. Девіантологія: поняття, предмет, місце в системі наук. Психологічні моделі девіантної поведінки. Поняття про соціальні та статистичні норми. Соціальна норма і соціальне відхилення. Класифікація видів девіантної поведінки.

2. Психологічні детермінанти девіантної поведінки. Гендерно-вікові аспекти девіантної поведінки. Агресивна поведінка та її причини. Антисоціальна поведінка та умови її формування.

3. Суїцидальна поведінка. Ресоціалізація як організований соціально-педагогічний процес. Гендерні та вікові особливості віктимної поведінки. Психолого-педагогічна підтримка соціально дезадаптованої особистості.

4. Адиктивна поведінка. Особливості роботи "телефону довіри" як анонімного консультування особистості, схильної до девіантної поведінки. Девіації як форма психологічного захисту від травматизації. Сексуальна норма та сексуальна патологія.

5. Психологічна діагностика девіантної поведінки. Програми реабілітації та корекції різних видів девіантної поведінки. Психологічні підходи до корекції девіантної поведінки: поведінковий, когнітивно-аналітичний суєстивно-біхевіоральний.

6. Стратегії соціального впливу на поведінку особистості. Цілеспрямоване формування ціннісно-нормативних уявлень учнів. Статеве виховання та психосексуальний розвиток підлітків. Соціально-педагогічна превенція процесу криміналізації неформальних підліткових груп.

ОК 2.17 Експериментальна психологія

1. Вступ до експериментальної психології. Предмет, задачі та історія експериментальної психології. Методологія наукового дослідження, Теоретичні та емпіричні методи в психології. Вибірка в емпіричному психологічному дослідженні та принципи її формування. Етичні та правові аспекти проведення емпіричних досліджень в сучасній психології.

2. Неекспериментальні методи емпіричного дослідження. Методи спостереження та самоспостереження. Біографічний метод та аналіз продуктів діяльності. Бесіда, інтерв'ю та

опитувальники. Кореляційні дослідження в психології.

3. Теорія та методологія психологічного експерименту. Сутність та структура психологічного експерименту. Поняття валідності, фактів та артефактів у психологічному експерименті. Планування психологічного експерименту. Цифрові експерименти, ІІІ та онлайн-дослідження в сучасній психології.

4. Аналіз, інтерпретація та представлення результатів психологічного експериментування. Особливості протоколювання емпіричних даних в психологічних експериментах. Вибір методів статичної обробки експериментальних даних та інтерпретації результатів. Письмові формати представлення дослідницької роботи.. Усне представлення та публічний захист даних психологічних експериментів

ОК 2.18 Психологія діяльності в особливих умовах

1. Методологічні аспекти дисципліни „Психологія діяльності в особливих умовах” Характеристика діяльності в екстремальних та особливих умовах. Психогенні фактори що обумовлені характером діяльності та екстремальні стани людини.

2. Військова психологія як наука про військову діяльність. Предмет, завдання та структура військової психології. Психологічні особливості військово-професійної діяльності.

3. Психологічні особливості бойової діяльності. Сучасна інформаційно-психологічна війна. Морально-психологічне забезпечення під час підготовки та ведення бойових дій і реабілітація у військах.

4. Авіаційна і космічна психологія. Історія розвитку авіаційної психології. Психологічні особливості діяльності льотчиків та космонавтів.

ОК 2.19 Методи статистичної обробки результатів емпіричних досліджень в психології

1. Гіпотези. Наукова гіпотеза. Статистична гіпотеза.

2. Статистичні критерії. Потужність критерії. Виявлення відмінностей у розподілі змінної в різних групах випробовуваних. Критичні значення коефіцієнта Стьюдента (t-критерію) для різної довірчої ймовірності p і числа ступенів свободи f .

3. Поняття про непараметричні критерії. Дані. Постановка задачі. G - критерій знаків. Обмеження. Алгоритм використання.

ОК 2.20 Методика проведення психологічної експертизи в різних галузях психології

1. Основи експертної діяльності практичного психолога. Предмет та завдання дисципліни. Загальна характеристика експертизи та експертної діяльності. Поняття та види психологічної експертизи. Законодавчі та професійні вимоги щодо проведення експертиз та експертних досліджень. Етичні аспекти експертної діяльності психолога. ехнологія проведення психологічної експертизи. Методичні питання організації та проведення психологічної експертизи.

2. Психологічна експертиза у сфері судочинства. Судово-психологічна експертиза в цивільному та кримінальному судочинстві. Види СПЕ. Осудність / неосудність як передумова здійснення злочинних дій і несення відповідальності. Судово-психологічна експертиза обмеженої осудності. Судово-психологічна експертиза схильності до скоєння суїциду. Судово-психологічна експертиза емоційних станів.

3. Види експертизи у суміжних сферах та специфіка їх проведення. Військово-лікувальна експертиза. Медико-психолого-педагогічна експертиза. Психолого-педагогічна експертиза. МСЕК. — медико-соціальна експертна комісія. Трудова експертиза: професійний відбір кадрів.

ОК 2.21 Патопсихологія

1. Вступ до патопсихології. Класифікація психічних порушень за Б.В. Зейгарник. Патопсихологія як наука. Патопсихологічний експеримент як форма практичної діяльності психолога за Б.В. Зейгарник.

2. Порушення відчуття та сприйняття за Б.В. Зейгарник. Порушення пам'яті за Б.В. Зейгарник. Порушення мислення за Б.В. Зейгарник. Порушення особистості та працездатності за Б.В. Зейгарник.

3. Синдромальний підхід у патопсихології. Патопсихологічна семіотика психічних захворювань. Патопсихологічна семіотика шизофренії/ шизофренічний синдром. Патопсихологічна семіотика епілепсії/ендогенно-органічний синдром. Патопсихологічна семіотика алкоголізму/ екзогенно-органічний синдром. Патопсихологічна семіотика наслідків ЧМТ /екзогенно-органічний синдром. Патопсихологічна семіотика сенільних та пресенільних деменцій. Афективно-ендогенний синдром. Патопсихологічна семіотика БАР, депресій.

4. Особистісно-аномальний синдром. Патопсихологічна семіотика розладів особистості. Патопсихологічна семіотика олігофренії/олігофренічний синдром. Психогенно-психотичний (в клініці - реактивні психози) синдром. Психогенно-невротичний (в клініці – невротичні розлади) синдром. Патопсихологічна семіотика мінімальних дисфункцій мозку (РДУГ). Патопсихологічна семіотика РАС (розлади аутистичного спектру). Патопсихологічний висновок. Інтерпретація результатів патопсихологічного дослідження.

ОК 2.22 Психологія управління

1. Теоретичні основи психології менеджменту. Психологія менеджменту як наука та прикладна галузь психології. Історичний аспект розвитку психології менеджменту: школи управління. Розвиток та сучасний стан управлінської науки в Україні. Управлінська діяльність: зміст, структура та функції. Організація як об'єкт управління. Корпоративна культура організації. Ділове (управлінське) спілкування. Комунікаційні мережі в організації та їх ефективність.

2. Управлінський потенціал керівника. Менеджер як суб'єкт управлінських відносин. Менеджмент і лідерство. Лідер організації: особистісний потенціал керівника. Управління персоналом в організації.

3. Управління груповими процесами. Динаміка організаційної поведінки. Мотивація в управлінській діяльності. Влада і вплив в управлінні.

ОК 2.23 Юридична психологія

1. Теоретичні та методологічні засади юридичної психології. Предмет, задачі та методи юридичної психології. Історія, сучасний стан та перспективи розвитку юридичної психології. Психологія правосвідомості. Психологія професійної діяльності юриста.

2. Кримінальна психологія. Психологія злочинності та особистості злочинця. Психологія жертви. Соціально-психологічні особливості організованої злочинності. Психологічні особливості кіберзлочинності.

3. Психологічні аспекти оперативно-розшукової діяльності та судового процесу. Психологічні засади слідчої та оперативно-розшукової діяльності. Психологія судового процесу. Судово-психологічна експертиза. Психологічні аспекти застосування штучного інтелекту (ШІ) в оперативно-розшуковій діяльності та слідчому процесі.

4. Пенітенціарна психологія. Вплив умов виправно-трудових закладів на психічні стани та розвиток особистості. Психологія кримінальної субкультури та взаємин ув'язнених. Психологічні особливості професійної деформації особистості працівників виправно-трудових закладів. Особливості роботи професійного психолога у виправно-трудових закладах.

ОК 2.24 Психологічне консультування

1. Методолого-теоретичні аспекти консультування. Загальне уявлення про психологічне консультування. Психологічне консультування в культурному контексті психологічної допомоги. Історія психологічного консультування. Поняття психологічного (психічного) здоров'я. Етичні принципи психологічного консультування.

2. Практичні аспекти консультування. Консультант – особистість і професіонал. Консультативний процес. Навички ведення консультативної бесіди. Навички активного, рефлексивного та не рефлексивного слухання. Навички спостереження. Читання невербальній інформації.

3. Окремі питання консультування. Психоаналітичний напрямок у психологічному консультуванні. Когнітивний напрямок у психологічному консультуванні. Гуманістично-екзистенційний напрямок у психологічному консультуванні. Аналіз конкретних випадків психологічного консультування.

ОК 2.25 Соціально-психологічний тренінг

1. Загальні основи теорії соціально-психологічного тренінгу. Загальне визначення соціально-психологічного тренінгу (СПТ). Історія становлення групових форм соціально-психологічної роботи. Сучасні напрями групової психологічної роботи. Окремі види групової психологічної роботи. Структурні характеристики соціально-психологічного тренінгу: цілі і завдання, роль психолога-тренера в соціально-психологічному тренінгу, ко-тренерство. Групові методи та технології соціально-психологічного тренінгу. Оцінка ефективності СПТ.

2. Прикладні техніки організації та проведення соціально-психологічного тренінгу. Створення та організація соціально-психологічного тренінгу. Планування програми тренінгу. Форми організації тренінгових занять.

3. Основні процедури проведення тренінгових занять: знайомство, очікування, прийняття норм і правил тренінгу, інструкції у вправах, обговорення виконання вправ (проведення рефлексії), групова дискусія, штурм ідей, рольові ігри, психогімнастика, діагностичні процедури, аналіз ситуацій, інформаційні повідомлення, малювання, домашня робота і ін. Техніки управління груповими процесами в соціально-психологічному тренінгу: активізації і управління увагою учасників тренінгу, використання питань, активного слухання, використання вербальних (темп, тембр, паузи, інтонації, наголоси) та невербальних (жести, міміка, пантоміміка, погляд, комунікативна конгруентність) засобів впливу та передачі інформації. Розробка та демонстрація авторських тренінгів здобувачами вищої освіти.

ОК 2.26 Нейропсихологія

1. Предмет й завдання нейропсихології. Основні напрямки розвитку нейропсихології. Теорія системної динамічної локалізації вищих психічних функцій. Основні принципи будови головного мозку. Концепція трьох функціональних блоків мозку О.Р. Лурія. Проблема міжпівкульової асиметрії мозку і міжпівкульова взаємодія. Формування мозкової організації психічних процесів в онтогенезі. Основні фактори в нейропсихології при ураженні окремих структур мозку: потиличної та тім'яної ділянок

2. Нейропсихологічні синдроми при ураженні скроневої ділянки мозку. Нейропсихологічні синдроми при ураженні лобної ділянки мозку. Сенсорні і гностичні зорові розлади. Зорові агнозії. Тактильні агнозії. Сенсорні і гностичні слухові розлади. Слухові агнозії.

3. Принципи і процедура синдромного аналізу. Закономірності та принципи нейропсихології дитячого віку. Нейропсихологічна діагностика та консультація. Методи нейропсихологічного дослідження. Стратегія реабілітаційного та корекційного процесу відповідно нейропсихологічного синдрому дитини.

III. СТРУКТУРА БІЛЕТУ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Атестаційний екзамеn проводиться за білетами, що включають тести/професійно-орієнтовані задачі. Кожний варіант білету містить 50 тестових завдань, які у випадковому порядку (рандомно) беруться із бази тестів. Тести складені згідно таксономії Блума: знання (хто є автором концепції, теорії... або яка форма психічного відображення властива лише людині?), розуміння (яка основна ідея концепції біхевіоризму?), застосування (які психологічні техніки може застосовувати психолог для зниження рівня тривожності людини?), аналіз (чому виникла «відкрита психологічна криза» у XX ст ?), синтез (як, на Вашу думку, має поступити психолог-консультант у ситуації...), оцінка (дайте оцінку діям новачка психолога, який в процесі консультування наводить приклади з власного досвіду). Білети складені у відповідності зі змістом освітніх компонентів ОП Психологія. Зміст тестових завдань стає відомим здобувачеві лише при отриманні білету.

Оцінка за відповідь на питання варіанту атестаційного екзамеу може набувати одного зі значень:

- максимального значення 4 бали у разі встановлення повної відповідності (послідовності),
- мінімального значення 0 балів у разі не встановлення повної відповідності (послідовності).

Максимальна кількість балів за усі завдання становить – 100 балів. Градування балів зазначено нижче.

Форма завдання	Кількість одиниць у варіанті	Кількість балів за одне завдання	Максимальна кількість балів, яка може бути набрана за весь іспит
Питання на обрання вірної відповіді	30	2	$30 * 2 = 60$
Питання зі встановленням відповідності	5	4	$5 * 4 = 20$
Питання зі встановленням послідовності	5	4	$5 * 4 = 20$
РАЗОМ	50		100

VI. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Шкала відповідності оцінювання :

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
90-100	Відмінно/ Excellent	Відмінне виконання, надано 90-100% правильних відповідей
82-89	Добре/ Good	Виконання вище середнього рівня, надано 82-89% правильних відповідей
75-81		В цілому вірно виконання, надано 75-81% правильних відповідей

64-74	Задовільно/ Satisfactory	Непогане виконання, надано 64-74% правильних відповідей
60-63		Виконання задовольняє мінімальним критеріям, надано 60-63% правильних відповідей
0-59	Незадовільно/ Fail	Виконання не задовольняє мінімальним критеріям, надано менше 60% правильних відповідей

V. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Савчин М. В., Гавриш З. С. Вступ до спеціальності: психолог, практичний психолог: Навч. посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2007. 400 с.
2. Сергієнко Н.П. Загальна психологія. Вступ до спеціальності. Текст лекцій. Х.: НУЦЗУ, 2018. 41 с.
3. Подшивайлова, Л. І. Вступ до спеціальності: психології : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. І. Подшивайлова ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. - Кам'янець-Подільський : Буйницький О. А., 2011. – 316 с.
4. Федорчук В.М. Тренінг особистісного зростання: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 250 с.
5. Грицюк І.М. Психофізіологія: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 322 с.
6. Дегтяренко Т.В., Ковиліна В.Г. Психофізіологія розвитку: Підручник для студ. ВНЗ. К.: УАїД «Рада», 2022. 327 с.
7. Максименко С. Д. Загальна психологія. Навчальний посібник. Видання 3-є Перероблене та доповнене. К.: Центр учбової літератури, 2019. 272с.
8. Долинська Л. В., Скрипченко О. В., Огороднійчук З. В. Загальна психологія. Підручник. Видавництво «Каравела», 2019. 464 с.
9. Столярчук О., Коханова О., Пасека О. Загальна психологія. Навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 296 с.
10. Власова О.І., Никоненко Ю.В. Соціальна психологія організацій та управління: Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 398 с.
11. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: у 2-х кн.: підруч. для вищ. навч. закл. Кн. 2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. К.: Либідь, 2020. 448 с.
12. Соціальна психологія : навч. посібник /В.М. Поліщук. Суми : 2021. 217 с.
13. Соціальна психологія: навч. посіб. / Воляннюк Н. Ю., Ложкін Г. В., Винославська О. В., Блохіна І. О., Кононець М. О., Москаленко О. В., Боковець О. І., Андрійцев Б. В. Київ, 2019. – 254 с.
14. Теоретичні напрями соціальної психології: навч. посібник / М. М. Слюсаревський, Н. В. Хазратова. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. – 104 с.
15. Шахова О.Г. Соціальна психологія особистості: Навчальний посібник. – Харків: «Контраст», 2019. – 116 с.
16. Кубриченко Т.В. Диференціальна психологія в таблицях і схемах: посібник. Д.: РВВ ДНУ, 2019. 24 с.
17. Мазяр О.В. Диференціальна психологія: модульний курс: навч. посіб. К.: Кондор, 2017. 284 с.
18. Палій А. А. Диференціальна психологія: навч. посіб. К.: Академвидав, 2016. 432 с.
19. Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Диференційна психологія: навч. посіб. Львів: «Новий Світ-2000», 2020. 236 с.
20. Кутіщенко В. Вікова та педагогічна психологія. Навч. посібник. К: Центр учбової літератури, 2021. 128 с.
21. Кушнір Ю. В., Оверчук В.А., Шпортун О.М. Вікова та спеціальна психологія:

навчальний посібник. Вінниця: Центр оперативного друку «Документ Принт», 2020. 384 с.

22. Павелків Р.В. Вікова психологія: підручник. К.: Кондор, 2020. 469 с.

23. Сергєєнкова О. Вікова психологія. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2021. 376 с.

24. Борисюк А.С., Радчук В.М., Любіна Л.А. Психодіагностика: навч. посіб Вищ. держ. навч. закл. України «Буковин. держ. мед. ун-т», Чернів. нац. ун- т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : Яворський С. Н. [вид.], 2018. 276 с.

25. Бедан В.Б. Експериментальна психологія. Курс лекцій : для студентів-психологів факультету психології, політології та соціології. Одеса : НУ «ОЮА», 2020. 102 с.

26. Експериментальна психологія : методичні рекомендації до самостійної роботи студентів / уклад. Т. М. Павлюк ; Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, факультет психології та соціології, кафедра загальної і соціальної психології та соціології. Луцьк, 2020. 36 с.

27. Бочелюк, В. Й. Юридична психологія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Ніка Центр. 2019, 284 с.

28. Гарькавець, С. О. Юридична психологія: словник-довідник. Сєвєродонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля. 2021. 152 с.

29. Самойлов, О. Є., Корольчук, М. С., Корольчук, В. М., Миронець, С. М., & Ржевський, Г. М. Юридична психологія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Київський національний торгово-економічний університет. 2015. 432 с.

30. Коновалова, В. О., & Шепітько, В. Ю. Юридична психологія: підручник (3-є видання, перероблене і доповнене). Харків: Право. 2019. 288 с.

31. Оксютювич, М. О., Коширець, В. В., & Мудрик, А. Б. Юридична психологія: навчальний посібник [електронне видання]. Житомир: Житомирська політехніка. 2024. 161 с.

32. Андрущенко Т. В., Зеленін В.В. Психологія політичної пропаганди. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів, К.: ТОВ “Тнозіс”, 2022. 100с.

33. Головатий М. Ф. Політична психологія: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2021. 400 с.

34. Козирев М.П. Політична психологія: навчальний посібник / М.П. Козирев. – Львів: ЛьвДУВС, 2018. 648 с.

35. Барко В.І. Психологія управління персоналом органів внутрішніх справ (проективний підхід). К.: Ні-ка-Центр, 2020. 448 с.

36. Деніел Гоулман Емоційний інтелект. Переклад Соломія-Любов Гумецька. 2018. Видавництво: Vivat. 515 с.

37. Гошовський Я.О. Психологія депривації: навчально-методичний посібник до практичних та лабораторних занять. Волинський національний університет імені Лесі Українки, факультет психології, кафедра педагогічної та вікової психології. Луцьк : ПП Іванюк, 2021. 195 с.

38. Аршава І.Ф., Корнієнко В.В. Нейропсихологія. Навч. посіб. - Дніпропетровськ, 2011 358с.

39. Бурлачук Л.Ф. Дослідження дитини в нейропсихології. К.:Вища школа, 2014. 176 с.

40. Галецька І.І. Основи нейропсихології : навч. посіб. Львів, 2003. 317с.